

Tredindstyvende Møde.

Torsdagen den 13de Decbr. Kl. 11.

Forhandlingsprotokollen for forrige Møde blev oplæst og vedtagen.

Formanden: Efter Dagsordenen gaae vi til første Behandling af Forslag til Lov, indeholdende et Tillæg til den 9de Paragraph i Loven af 8de Marts 1856.

(Lovforslaget findes i Anhang A. Sp. 507—508.)

Sats: Allerede ved Indbringelsen af dette Forslag tillod jeg mig, at gjøre det høitærede Thing opmærksom paa den væsentlige Grund, hvorfor jeg har tilladt mig, at fremkomme dermed, nemlig det Hensyn, der maa tages til, hvad Underviisningen lider paa flere Steder ved den hyppige Omflytning af Skolelærere, især i disses yngre Alder; saaledes har jeg de to Steder, hvor jeg har været ansat som Præst, haft den Erfaring, at det falder vanskeligt at faae Lærere til Andenlærer-Embederne paa Landet, ligesom ogsaa til Trebielærer-Embederne i de mindre Kjøbstæder, og at man, naar man har faaet dem, ikke engang er vis paa at beholde dem i mere end et Par Maaneder eller et halvt Aar, da de saa gaae deres Vej, naar de kunne faae en 30, 40, 50 Rd. mere i Løn i en anden Commune. Der kan ikke være Spørgsmaal om, at Børnens Underviisning maa lide ved saa ofte at skifte Lærere, og dette er den væsentlige Grund, der har bevæget mig til at søge at faae sat en Stopper for dette Slags Uvæsen, om jeg maa kalde det saaledes. Det er nu langtfra, at jeg fra den anden Side betragter vort Skolevæsens Tilstand som noget særdeles Godt, — tværtimod har jeg særdeles meget imod det, og jeg ønsker det Hele ganske anderledes ordnet, end det hidtil har været og nu er, men saalænge det bestaaer saaledes og skal bestaae, som det er ordnet ved den sidste Lov af 1856, hvorved Skolelærerkaldene ere blevne bethdeligt forbedrede, og hvorved der er bibeholdt et tvunget Skolevæsen, hvorpaa jeg maa lægge særdeles Vægt i Almindelighed,

maa man ogsaa kunne stille lignende Fordringer til det tvungne Skolevæsens Embedsmænd som til andre Embedsmænd. Det er naturligt, at Skolelærerne gjøre det Samme, som Folk i enhver anden Stilling, nemlig at de søge det Bedste og den meste Løn, de kunne faae; det er den pecuniære Interesse, som er Drivhjulet i alle Stillinger, men det kan dog gaae forvidt i enhver Stilling, og derfor maa man ønske, at der kan blive sat en — om end nok saa liden — Grændse derfor. Efterat Skolelærerkaldene ere blevne forbedrede, er det, efter min Mening, gaaet forvidt med denne Omflytning, og der er mangfoldige Exempler derpaa fra flere andre Steder end fra min Erfaringskreds. Det er deels paa Grund deraf og deels paa Grund af det ringe Antal Skolelærere ofte umuligt i længere Tid at faae Anden- eller Trebielærere, og har man faaet en saadan, saa, som sagt inden man veed af det, er han borte igjen. Jeg veed meget godt, at man vil sige dertil: „Ja, Løn dem bedre, saa blive de nok“; men det er, hvad jeg vil kalde et godt Raad, som Ordspørgget siger, i tørre Huse; thi de fattige Communer paa Landet, hvor der er ansat en Andenlærer, kunne ikke lønne ham saa høit som de rigere Communer, og de smaa Kjøbstæder kunne ikke lønne deres Trebielærere saa høit som de større Kjøbstæder. Jeg finder derfor, at det er en Urimelighed, at en Lærer, alene for et Par Aar tidligere at kunne faae en 50 Rd. mere i Løn om Aaret, skal aldeles uindskrænket kunne skifte saa ofte, da jo Skolevæsenet maa lide bethdeligt derved. Men jeg troer ikke, at man kan stoppe dette Uvæsen, uden at der bliver lagt et Slags Vaand paa Vedkommende, hvilket vistnok ikke kan stee, medmindre der kommer et Tillæg til Loven af 8de Marts 1856. Jeg troer saaledes at have fremført og forklaret, hvad der har bevæget mig til at fremkomme med dette Forslag, og haaber, at man, uagtet det kan forekomme Mange at være ligesom et Indgreb i noget af den Frihed, der er givet ved den omhandlede Lov, dog vil modtage Forslaget af Hensyn til den Skade, den ubundne Frihed stifter paa Underviisningen, ligesom jeg ogsaa haaber, at den høitærede Minister ikke har Noget derimod; men hvis han skulde have det og erklære, at